

Gemeente Maastricht

> RETOURADRES Postbus 4902, 6202 TC Maastricht

BEZOEKADRES
Randwycksingel 22
6229 EE Maastricht

Aan de dames en heren,
leden van de gemeenteraad

POSTADRES
Postbus 4902
6202 TC Maastricht

ONDERWERP
Uitvoeringsprogramma taal en participatie in
de Wet inburgering 2021
BEHANDELD DOOR
LMH (Loes) Diederer

DATUM
10 april 2024
Verzonden: 15-04-2024
TELEFOONNUMMER
043 35

BIJLAGEN
1
ONZE REFERENTIE
2024.01275

E-MAILADRES
loes.diederer@maastricht.nl

FAXNUMMER

UW REFERENTIE
--

Geachte raadsleden,

In de domeinvergadering van 9 januari 2024 heeft er een themasessie plaatsgevonden over het integraal beleidskader Nieuwe Stadsgezichten. In deze themasessie is aangegeven dat er in navolging op het beleidskader een drietal uitvoeringsprogramma's zouden worden opgesteld.

Ter informatie en conform toezegging wordt u het uitvoeringsprogramma taal en participatie in de Wet inburgering 2021 aangeboden. U kunt deze vinden in de bijlage.

Het doel van de Wet inburgering 2021 is om inburgeraars zo snel mogelijk mee te laten doen in onze samenleving, liefst via betaald werk. De focus binnen deze wet ligt op het duaal inburgeren. Dit wil zeggen dat inburgeraars enerzijds de taal leren en anderzijds participeren. Het uitvoeringsprogramma beschrijft drie actielijnen:

- Leren van de Nederlandse taal
- Participeren in de samenleving
- Betaalde arbeidsplek

Aan de hand van deze actielijnen wordt beschreven hoe we in de periode van 2024 tot en met 2027 verbeteringen gaan aanbrengen ten aanzien van de inburgering.

Op 9 april 2024 heeft het college het uitvoeringsprogramma taal en participatie in de Wet inburgering 2021 vastgesteld.

Hopende u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Jeroen Hoenderkamp,
Wethouder WMO, Welzijn, Inburgering en Coördinatie Sociaal Domein

Raadsinformatiebrief

Uitvoeringsprogramma

Taal en Participatie in de
Wet inburgering 2021

2024-2027

Gemeente Maastricht

Samenvatting

Op 1 januari 2022 is de Wet inburgering 2021 ingegaan. De focus binnen deze wet ligt op dual inburgeren. Dit wil zeggen dat inburgeraars enerzijds de Nederlandse taal leren en anderzijds participeren in de samenleving. Daarbij heeft de gemeente de rol gekregen om regie te voeren op de inburgering.

Twee jaar na de invoering van deze wet, zien we dat de infrastructuur om de Wet inburgering 2021 uit te kunnen voeren staat. De route die inburgeraars moeten afleggen is duidelijk (zie hiervoor het stroomschema in bijlage 2). Het inburgeringsonderwijs bij het VISTA-college verloopt over het algemeen naar wens. Aandachtspunten liggen bij het verminderen van roosterwijzigingen en het onderzoeken van avondonderwijs.

Op het vlak van participatiemogelijkheden en de toeleiding naar betaald werk ondervinden we grotere uitdagingen. Uitgangspunt is dat iedere inburgeraar een dual inburgeringstraject volgt. We hebben dit tot nu toe slechts voor 40% van de met de inburgering gestarte inburgeringsplichtigen kunnen realiseren. Voor de overige 60% zijn de Nederlandse lessen gestart, of gaan ze op korte termijn starten. Zij zijn echter nog niet gestart met participatie en volgen dus nog geen dual traject. De grootste obstakels waar we tegenaan lopen zijn:

1. De huidige wachtlijst die is ontstaan bij ons eigen team inburgering. We moeten een inhaalslag maken in het oproepen van inburgeringsplichtigen om de inburgering te starten.
2. De koppeling van inburgeringsplichtigen aan participatiemogelijkheden, met name binnen de Z-route. Dit moeten plekken zijn waar aandacht is voor taalontwikkeling.
3. Het organiseren van (de toeleiding naar) duurzame arbeidsplekken.

De combinatie van de inburgeringsverplichtingen; driemaal per week taalonderwijs, het volgen van de Module Arbeidsmarkt en Participatie, de module Kennis van de Nederlandse Maatschappij, behalen van het Participatieverklaringstraject vergt daarnaast voor alle betrokkenen de nodige afstemming en flexibiliteit. Daarnaast ervaren enkele inburgeringsplichtigen moeilijkheden rondom bijvoorbeeld het te kort aan kinderopvangplekken of door psychische klachten. Deze aandachtspunten krijgen ook een plek in dit uitvoeringsprogramma.

Interventies die we in dit uitvoeringsprogramma omschrijven zitten in het bijsturen, afstemmen en beter aanhaken op de huidige infrastructuur. Dit met het doel om de doorlopende lijn op het gebied van taal en participatie stevig en efficiënt neer te zetten. Het is hierbij cruciaal dat de capaciteit binnen team inburgering op orde is.

Het uitbreiden van participatiemogelijkheden en arbeidsplekken gaan we, in samenwerking met de re-integratieketen, bereiken door partijen in dit netwerk actief te benaderen en het netwerk uit te breiden. Daarbij moet er aandacht zijn voor de inzet van ondersteuning op de werkvloer. Het uitbreiden van leerwerktrajecten binnen sectoren waar personeelstekorten groot zijn, biedt ook kansen.

Tot slot gaan we enkele nieuwe interventies ontwikkelen zoals het inzetten van sleutelpersonen en het starten met een activeringsprogramma binnen de Z-route.

Inhoud

1.	Inleiding en leeswijzer	blz. 4
2.	Context	blz. 5
3.	Actielijn 1: leren van de Nederlandse taal	blz. 7
4.	Actielijn 2: participeren in de samenleving	blz. 9
5.	Actielijn 3: betaalde arbeidsplek	blz. 11
7.	Belangrijke aandachtspunten	blz. 13
6.	Borgen, monitoren, evalueren en financiering	blz. 15

Bijlagen

- Doelenboom	blz. 19
- Stroomschema	blz. 20
- Tijdpad	blz. 21

1. Inleiding

Zo snel mogelijk meedoen in de Nederlandse samenleving, het liefst met betaald werk. Dit is het hoofddoel van de nieuwe Wet Inburgering 2021. Met de komst van deze wet hebben gemeenten een regierol gekregen in het verwezenlijken van deze doelstelling. Binnen het nieuwe inburgeringsstelsel ligt de nadruk op de combinatie van het leren van de Nederlandse taal en het participeren in de samenleving. Deze combinatie wordt ook wel geduid als een “dual traject” (Wettenbank Overheid, 2022). De afgelopen jaren is er in de gemeente Maastricht hard gewerkt aan de implementatie van de Wet Inburgering 2021. De basis staat goed in de grondverf. Desondanks worden er verschillende obstakels ervaren bij de inzet van duale trajecten. Doordat de inzet van deze trajecten een belangrijke rol spelen in een snelle en gedegen integratie, is dit uitvoeringsprogramma één van de prioriteiten na het vaststellen van het integraal beleidskader “van Opvang tot Integratie”.

De centrale vraag die dit uitvoeringsprogramma zal beantwoorden is:

- *Hoe kan de gemeente Maastricht meer en betere duale inburgeringstrajecten realiseren zodat iedere inburgeringsplichtige de inburgering binnen 3 jaar op een voor hem of haar zo hoog mogelijk niveau kan afronden?*

Het uitvoeringsprogramma richt zich op de groep asielstatushouders; asielzoekers die erkend zijn als vluchteling en een verblijfsvergunning hebben om in Nederland te verblijven (COA, z.j.). Nareizigers (partners en kinderen) worden ook tot de groep asielstatushouders gerekend. Deze groep, aangekomen na 1 januari 2022 en met een leeftijd tussen 16 jaar en de pensioengerechtigde leeftijd, dient in te burgeren volgens de Wet Inburgering 2021 (Wettenbank Overheid, 2022). Onder inburgeringsplichtigen worden ook gezinsmigranten meegerekend. Dit zijn mensen van buiten de Europese Unie die veelal bij hun Nederlandse partner komen wonen. Er is geen sprake van een vluchtsituatie.

In dit uitvoeringsprogramma worden ambities ten aanzien van duale inburgeringstrajecten vertaald naar concrete acties. Bij de totstandkoming van dit document is uitgegaan van een sociaal-interactieve benadering van beleid. Bij het oplossen van de centrale vraag hebben we onze samenwerkingspartners hard nodig. Zowel in de ontwikkeling als in de uitvoering van beleid. De interactie tussen de betrokken actoren is cruciaal (Straatman, 2019).

Het integraal beleidskader Nieuwe Stadgezichten, van opvang tot integratie (gemeente Maastricht, november 2023) is de overkoepelende paraplu waar dit uitvoeringsprogramma onder valt. Om het vraagstuk in dit uitvoeringsprogramma in één oogopslag te kunnen plaatsen vanuit het beleidskader, wordt verwezen naar de doelenboom (bijlage 1).

De looptijd van het uitvoeringsprogramma is gelijk aan de looptijd van het beleidskader. Daarnaast is er oog voor het coalitieakkoord 2022-2026 (gemeente Maastricht, 2022) en de uitgangspunten van de Sociale Visie van 2040 (gemeente Maastricht, 2021). In beide documenten worden uitdagingen beschreven op het gebied van; bestaanszekerheid, positieve gezondheid en gelijke kansen voor iedereen. Deze uitgangspunten liggen ten grondslag aan het uitvoeringsprogramma.

Tot slot is het belangrijk te vermelden dat de gemeente Maastricht geen centrumgemeente is ten aanzien van inburgering. Iedere gemeente ontvangt voor de inburgering eigen middelen van het Rijk en heeft eigen contracten afgesloten met samenwerkingspartners. De afdeling Sociale Zekerheid voert de Wet inburgering echter wel uit voor de gemeenten Maastricht - Heuvelland (excl. Eijsden-Margraten).

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 zal kort de context worden geschetst: hoe ziet het wettelijke vertrekpunt eruit, waar staan we als gemeente en wat is de algemene ambitie die we willen realiseren met dit uitvoeringsprogramma. In hoofdstuk 3 worden de acties beschreven uit actielijn 1: leren van de Nederlandse taal. In hoofdstuk 4 gaan we in op de acties uit actielijn 2: participeren in de samenleving. Vervolgens worden in hoofdstuk 5 de acties besproken uit actielijn 3: betaalde arbeidsplek. In hoofdstuk 6 komt aan bod hoe de borging, monitoring, evaluatie en financiering van het uitvoeringsprogramma eruit ziet. Tot slot bespreken we in hoofdstuk 7 enkele aandachtspunten.

2. Context

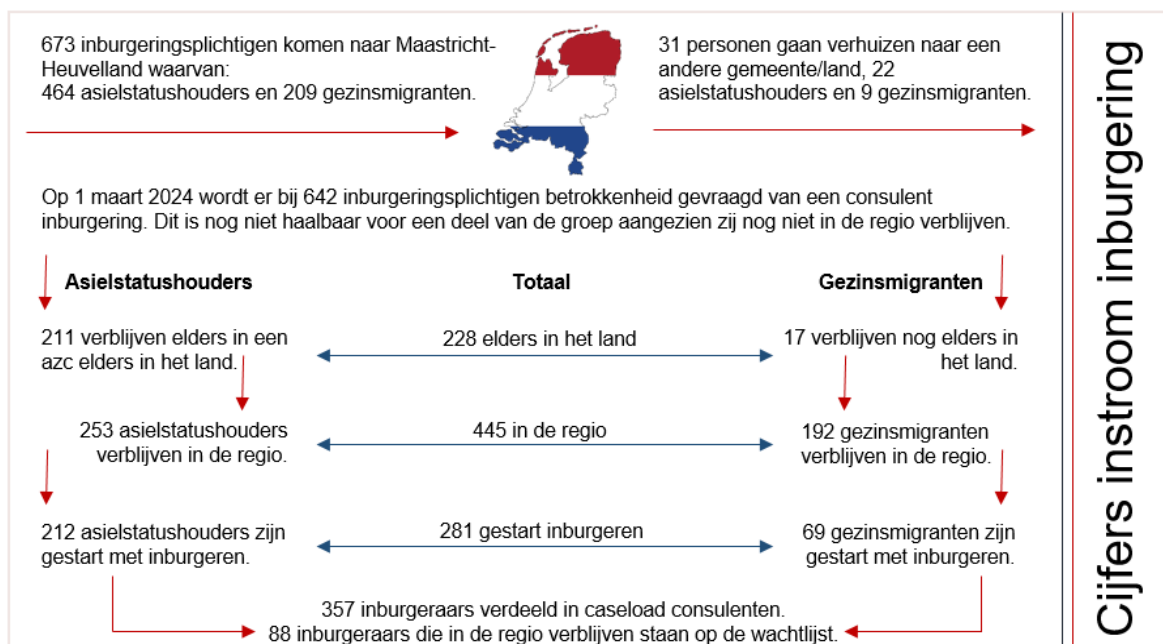
Wettelijke taak

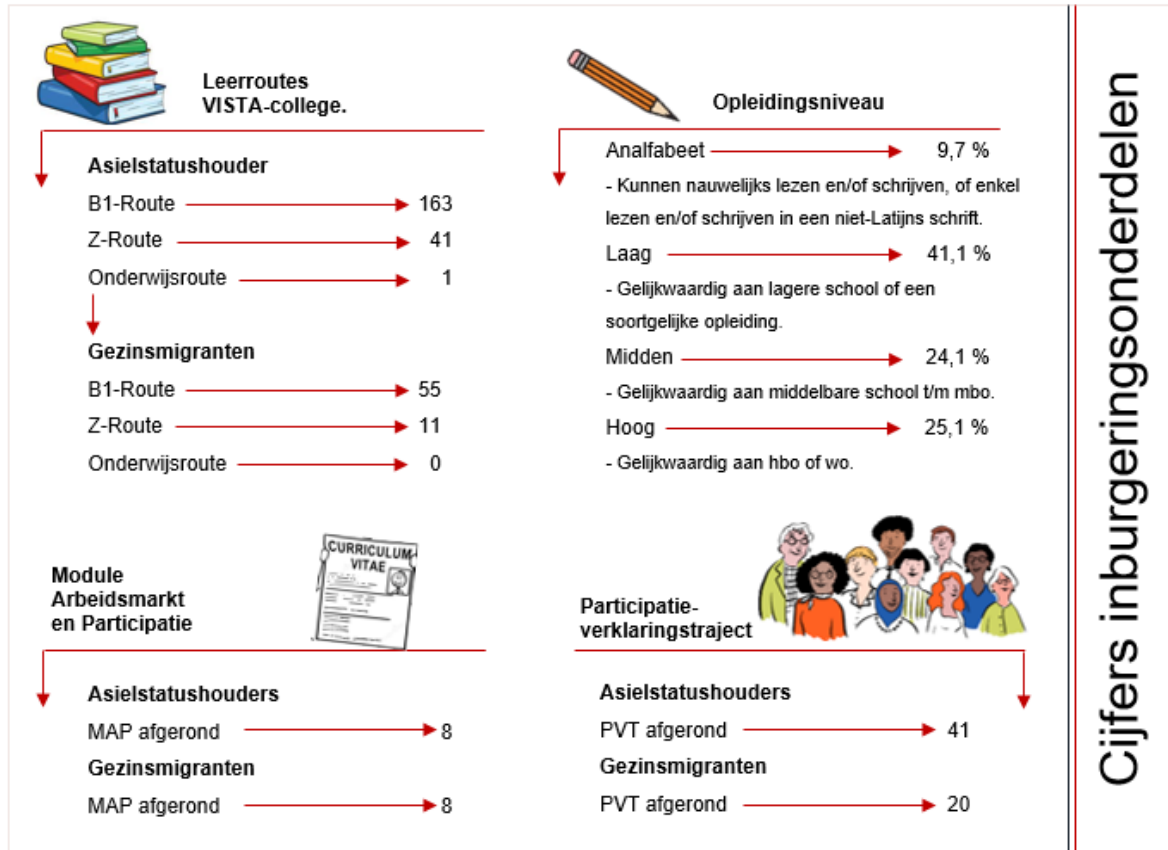
Gemeenten hebben met de komst van de Wet inburgering 2021 een regierol gekregen in het inburgeringsproces. Het doel van de Wet Inburgering 2021 is om inburgeringsplichtigen zo snel mogelijk mee te laten doen in onze samenleving, liefst met betaald werk. Sinds de invoering gaan consulenten van team inburgering met de inburgeringsplichtigen aan de slag die aan de gemeenten in Maastricht - Heuvelland (excl. Eijsden-Margraten) zijn gekoppeld. In een persoonlijk Plan Inburgering en Participatie (PIP) wordt vanuit de gemeente met de inburgeringsplichtige vastgelegd welk traject doorlopen gaat worden om aan de inburgeringsplicht te voldoen. De inburgeringsplicht bestaat in ieder geval uit het volgen van één van de drie leerroutes om de Nederlandse taal op een zo hoog mogelijk niveau te leren beheersen, binnen de leerroute het volgen van lessen Kennis van de Nederlandse Maatschappij (KNM), deelnemen aan de Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP), en het afronden van het Participatie Verklaringstraject (PVT) (Wettenbank Overheid, 2022). Daarnaast is het de taak van gemeenten om te zorgen voor een mogelijkheid om mee te doen aan onze samenleving. Waar mogelijk met betaald werk, maar varianten zoals vrijwilligerswerk, stages, leerwerktrajecten of groeibanen voldoen ook als deze passend zijn bij de situatie van de inburgeringsplichtige. Het inzetten van duale trajecten speelt een belangrijke rol in een snelle en gedegen integratie. Een schematische weergave van de route die inburgeraars afleggen is terug te vinden in bijlage 2.

De inburgeringsplichtige moet binnen drie jaar voldoen aan de inburgeringsplicht. De termijn gaat de dag na ondertekening van het PIP in. De inburgeringstermijn kan enkel verlengd worden als dit de inburgeringsplichtige niet te verwijten valt of er voldoende inzet is geleverd maar de termijn verlengd moet worden om aan de inburgeringsplicht te kunnen voldoen. Bij onvoldoende inspanning en/of het niet tijdig voldoen aan de inburgeringsplicht kunnen er boetes worden opgelegd (Wettenbank Overheid, 2022). Het is van belang dat we vanuit de gemeente de inburgeringsverplichtingen faciliteren zodat iedere inburgeringsplichtige de inburgering kan behalen. Het is de rol van de consulent inburgering om te sturen op de verantwoordelijkheid van de inburgeraar om hieraan te voldoen en actief te participeren in onze samenleving.

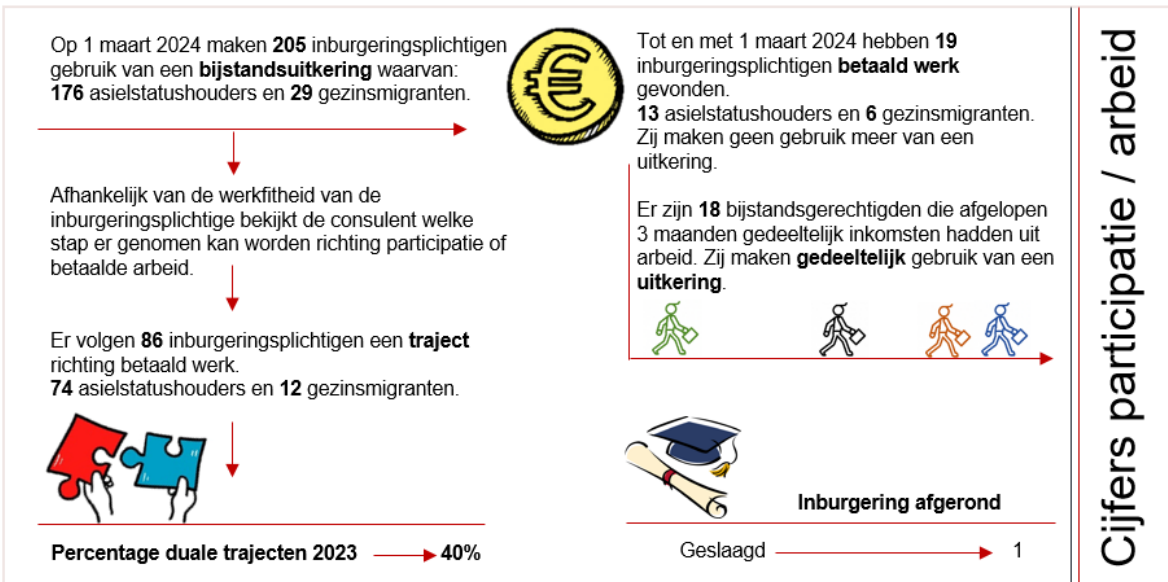
Huidige situatie

Op 1 januari 2022 is de Wet inburgering van kracht gegaan. We zijn inmiddels ruim twee jaar onderweg. Een goed moment om te peilen waar we staan. In onderstaande wordt de periode van 1 januari 2022 t/m 29 februari 2024 cijfermatig weergegeven. Voor de volledigheid nemen we de doelgroep gezinsmigranten ook mee, voornamelijk omdat dit van invloed is op de caseload van consulenten. Richting toekomst zullen we er rekening mee moeten houden dat de instroom van inburgeringsplichtigen zal fluctueren. We zullen ons steeds moeten aanpassen aan de situatie.

Cijfers inburgeringsonderdelen

Cijfers participatie / arbeid

Ambities

Iedere inburgeringsplichtige volgt een passend duaal traject dat aansluit op zijn of haar niveau; dat is de ambitie die spreekt uit dit plan. Tegelijkertijd kunnen asielstatushouders onzekerheden ervaren bij het opbouwen van het leven in een nieuw land (Pharos, 2018). Het is van belang rekening te houden met obstakels die de inburgering kunnen belemmeren. We komen hier in hoofdstuk 6 uitgebreid op terug. Rekening houdend met mogelijke obstakels is het belangrijk voldoende op realistische wijze aan te sluiten bij de mogelijkheden van de inburgeraar.

3. Actielijn 1: leren van de Nederlandse taal

Het beheersen van de Nederlandse taal is de sleutel tot deelname aan onze maatschappij. Zowel vanuit het azc als vanuit de gemeente wordt hierin geïnvesteerd. De ambitie is om zo goed mogelijk een doorlopende lijn te creëren van zowel non-formeel als formeel aanbod. In dit hoofdstuk beschrijven we de stappen die we komende jaren willen zetten.

Voorinburgering COA (vrijwillig)

In het azc kunnen asielstatushouders op vrijwillige basis het programma “voorbereiding op de inburgering” volgen, oftewel de voorinburgering. Asielstatushouders krijgen gedurende 14 weken 115 uur aan taallessen. In het azc van Maastricht starten volgens gegevens van het COA 80% van de inwoners met deelname aan de voorinburgering. Een groot deel van deze groep (percentage is niet bekend, het COA doet momenteel onderzoek naar de deelname aan de voorinburgering), haakt vanwege diverse redenen gedurende de voorinburgering af. Vanuit de gemeente gaan we daarom asielstatushouders actief (schriftelijk en in persoon) aansporen de voorinburgering af te ronden. Asielstatushouders die de voorinburgering wel afronden en gemotiveerd zijn om te starten met een leerroute bij het VISTA-college, moeten hier nu vaak geruime tijd op wachten vanwege de wachtlijsten bij de gemeente. Het geleerde beklijft niet waardoor het taalniveau weer wegzakt en de motivatie vermindert. We gaan zo snel mogelijk de capaciteit op orde brengen. In de tussentijd willen we gemotiveerde asielstatushouders die gekoppeld zijn aan de gemeenten Maastricht-Heuvelland voorrang geven waardoor zij aansluitend op de voorinburgering kunnen starten met de inburgering en het volgen van een leerroute. Betrokkenheid van een consulent inburgering tijdens het verblijf in het azc is hiervoor noodzakelijk. Op deze manier creëren we een doorlopende lijn op het gebied van taalontwikkeling.

Leerroutes VISTA-college (formeel)

Op het moment dat asielstatushouders huisvesting krijgen, wordt samen met de consulent inburgering het PIP opgesteld. Vanaf de dag na ondertekening hebben inburgeraars drie jaar de tijd om aan de inburgeringsplicht te voldoen. Het volgen van één van de drie wettelijke leerroutes is onderdeel van de inburgeringsplicht:

- B1-route: de reguliere inburgeringsroute die mensen opleidt tot het minimale taalniveau B1. Het streven is zoveel mogelijk inburgeraars dit taalniveau te laten behalen.
  - B1-entree: sinds september 2023 is het volgen van de entreeopleiding (mbo1) in combinatie met inburgeringsonderwijs naar taalniveau B1 een extra gecreëerde mogelijkheid in Zuid-Limburg. Deze wordt met name ingezet voor inburgeringsplichtige jongeren.
- Z-route: de zelfstandig met taalroute is gericht op de maximaal haalbare deelname aan de maatschappij voor deelnemers waarvoor de B1-route niet haalbaar blijkt. Alle deelnemers in deze route streven naar het behalen van taalniveau A1.
- Onderwijsroute: de route voor asielstatushouders tot 27 jaar, gericht op doorstroom naar regulier vervolgonderwijs.

We hebben de leerroutes momenteel aanbesteed bij het VISTA-college. Het VISTA-college maakt op basis van een leerbaarheidstoets en een intakegesprek een inschatting van het te behalen taalniveau. De daarbij horende route wordt opgenomen in het PIP. Uitgaande van de cijfers op d.d. 1 maart 2024 blijkt dat de grootste groep inburgeraars de B1-route volgt (80%). De daaropvolgende groep (19%) wordt ingedeeld binnen de Z-route. Een enkeling stroomt uit in de onderwijsroute.

De samenwerking met het VISTA-college verloopt naar wens. Het blijkt voor inburgeraars echter lastig om de taallessen te combineren met participatie omdat met name overdag les wordt gegeven en roosterwijzigingen het lastig maken om afspraken te maken met o.a. vrijwilligerswerkplekken of werkgevers. Om dit te verbeteren sturen we op zo min mogelijk roosterwisselingen en wordt onderzocht of er mogelijkheden voor avondonderwijs zijn. We gaan de behoefte naar avondonderwijs verder in kaart brengen. Dit doen we ten eerste direct bij aanmelding van de inburgeraar bij het VISTA-college. Daarnaast bekijken we ook voor hoeveel inburgeraars avondonderwijs gedurende het inburgeringstraject een behoefte wordt. Afhankelijk van de behoefte onderzoeken we in overleg met onze samenwerkingspartners welke mogelijkheden er zijn om deze belemmeringen weg te nemen.

Gedurende de looptijd van dit uitvoeringsprogramma zullen de leerroutes opnieuw moeten worden aanbesteed. De onderwijsroute behoeft tijdens de aanbesteding verdere aanscherping omdat deze in de huidige variant onvoldoende aansluit. Inburgeraars worden nu veelal aangemeld voor de B1-entree route. Binnen de aanbesteding van de Z-route zal onderzocht worden of het mogelijk is dual aan te besteden.

Taalrijke initiatieven (non-formeel)

Naast de voorinburgering van het COA en het verplicht deelnemen aan de leerroutes bij het VISTA-college, zijn er verschillende initiatieven waar aandacht is voor taal. Denk aan de bibliotheek, taalmaatjes, taalcafés, Stichting Wereldwijd, Grenzeloos, KCEM, Refugee Project Maastricht, etc. We gaan deze waardevolle initiatieven verder in kaart brengen en waar nodig uitbreiden. Daarnaast zorgen we ervoor dat consultants actief blijven verwijzen naar deze initiatieven. Inburgeraars moeten weten dat zij buiten de verplichte inburgeringsonderdelen via deze initiatieven actief kunnen werken aan de taalontwikkeling.

Taal in het dagelijks contact (informeel)

In het dagelijks leven hebben we veel verschillende contacten. Denk aan het contact met je burens, collega's of in de winkel. Voor inburgeraars is het belangrijk om informele Nederlandse contacten op te doen zodat zij de taal leren toepassen en ook hun netwerk vergroten. Dit thema zullen we verder uitwerken in het uitvoeringsprogramma over sociale bruggen en toegang tot de sociale basis.

Samenvatting acties - leren van de Nederlandse taal	Uitvoering	Financiering
We gaan asielstatushouders gekoppeld aan de gemeente Maastricht actief aansporen aan de voorinburgering deel te nemen en deze af te ronden.	Beleid inburgering i.s.m. medewerker COA en communicatie. Consulenten inburgering.	Binnen reguliere taken van medewerkers.
Gemeente en het COA spelen gezamenlijk actief in op de resultaten van het onderzoek gericht op deelname van de voorinburgering.	Beleid en consulenten inburgering.	Binnen reguliere taken van medewerkers.
We creëren een doorlopende leerlijn op het gebied van taal en starten de inburgering waar mogelijk tijdens het verblijf in het azc.	Beleid inburgering, consulenten inburgering, COA	Bestaand budget inburgering.
We sturen ten aanzien van inburgeringsonderwijs bij het VISTA-college op zo min mogelijk roosterwijzigingen en het aanbieden van avondonderwijs.	Beleid inburgering i.s.m. VISTA-college.	Bestaand budget inburgering.
Aanbesteding onderwijsroute (huidige aanbesteding verloopt 31 juli 2024).	Beleid inburgering i.s.m. regiogemeenten.	Bestaand budget inburgering.
Aanbesteding B1-route en Z-route (huidige aanbestedingen verlopen 31 december 2025).	Beleid inburgering i.s.m. regiogemeenten.	Bestaand budget inburgering.
We brengen taalrijke initiatieven in de stad verder in kaart en breiden uit waar nodig. Consulenten verwijzen actief naar deze initiatieven.	Beleid inburgering i.s.m. beleid maatschappelijke ontwikkeling.	Waar mogelijk binnen reguliere budgetten
Minimaal jaarlijks worden de ingezette acties met de betrokken partijen geëvalueerd.		

4. Actielijn 2: participeren in de samenleving

De vorige Wet Inburgering 2013 hanteerde een ‘volgtijdelijke’ aanpak in de inburgering: eerst het leren van de taal en daarna de stap zetten richting werk. In de huidige Wet Inburgering 2021 wordt er ingezet op duale trajecten. Uit onderzoek is gebleken (Oostveen, Odé & Mack, 2018) dat een duaal traject van grote toegevoegde waarde is. Enerzijds komt de focus zo sneller te liggen op werk, anderzijds bevordert het de taalverwerving. Deze aanpak levert tijdswinst op en er kunnen sneller stappen worden gezet richting een beoogde baan. Vaak gaat dit gepaard met tussenstappen zoals een stage, vrijwilligerswerk, groeibaan etc. Daarnaast voorkomt het dat asielstatushouders langere tijd inactief zijn waardoor de afstand tot de arbeidsmarkt kan vergroten en de motivatie afneemt. Tot slot zorgt snel participeren voor positieve effecten als: men is nuttig bezig, ontwikkelt zich, komt in contact met Nederlanders en krijgt het gevoel erbij te horen. We bespreken in dit hoofdstuk de acties die we gaan uitvoeren.

Aansluiting Meedoenbalie

In het azc in Maastricht richt het COA zich op vroegtijdig participeren. Dit sluit aan bij de doelstelling van de Wet inburgering 2021. Het vroegtijdig participeren wordt in het azc georganiseerd via de Meedoenbalie. Bewoners van het azc melden zich vrijwillig bij de Meedoenbalie en worden geïnformeerd over (vrijwilligers)werk, sportactiviteiten, activiteiten binnen en buiten het azc. Het aanbod van de Meedoenbalie overlapt voor een groot deel met het aanbod waar de consulenten inburgering gebruik van maken om inburgeraars te laten starten met participeren.

In de praktijk zien we dat veel mensen stoppen met deze activiteiten zodra ze gehuisvest worden. Voor de inburgeraars die gehuisvest worden in de gemeenten Maastricht-Heuvelland gaan we in samenwerking met het COA zorgen voor een tijdige warme overdracht tussen de consulent inburgering, de inburgeraar en de medewerker van de Meedoenbalie. Consulenten bekijken of het mogelijk is de ingezette activiteiten voor te zetten. Op deze manier kan een doorlopende lijn gecreëerd worden op het gebied van participatie en hoeft de consulent inburgering niet opnieuw te gaan zoeken naar een plek waar inburgeraars de Nederlandse taal in de praktijk kunnen brengen. De inburgeraar behoudt waar mogelijk deze vertrouwde plek en we voorkomen onnodig dubbel werk bij de consulent.

Uitbreiding participatiemogelijkheden

Deelnemers binnen de Z-route moeten voor het behalen van hun inburgering binnen drie jaar 800 uur participeren in onze samenleving. Dat mag o.a. in de vorm van vrijwilligerswerk, deelnemen aan trainingen, sportactiviteiten, het contact met een taalmaatje etc. Voorwaarde is dat de Nederlandse taal toegepast en geoefend kan worden in de praktijk. Consulenten inburgering proberen inburgeraars zo goed als mogelijk te bedienen vanuit het bestaande activerings- en ontwikkelingsaanbod binnen de Participatiewet. Er blijft echter een gebrek aan duurzame plekken waar inburgeraars in de Z-route hun uren kunnen maken én de taal kunnen oefenen. Iedere inburgeraar binnen de Z-route zou wekelijks 5.1 uur met een vorm van participatie bezig moeten zijn. Laten we deze uren gelijklopen aan de lesweken van het VISTA-college, dan gaat het om 6.6 uur per persoon per week. Uitgaande van de huidige cijfers, zullen ongeveer 88 inburgeraars de Z-route gaan volgen. Dit betekent dat we gedurende 40 weken per jaar alleen al voor de Z-route 580 uur aan participatiemogelijkheden moeten organiseren. Consulenten inburgering hebben niet de ruimte om voor iedere inburgeraar de koppeling te maken met een plek. We gaan ervoor zorgen dat er voldoende structurele plekken zijn om in te zetten voor deze groep inburgeraars.

Consulenten participatieplaatsen krijgen een actievere rol geven bij het zoeken, contact leggen en contact onderhouden met participatiemogelijkheden (verenigingen/organisaties/bedrijven). De consulent participatieplaatsen bemiddelt de inburgeraar actief, volgt voor korte duur of de bemiddeling slaagt en draagt terug over aan de consulent inburgering. Voor inburgeraars die gehuisvest worden in de Heuvellandgemeenten is het cruciaal contact te blijven houden met de consulenten die lokaal op de hoogte zijn van participatiemogelijkheden. De consulent inburgering blijft regie houden en brengt tijdig onze ketenpartners in positie om verdere stappen te nemen richting een betaalde arbeidsplek. Tot slot gaan we actief kijken naar participatiemogelijkheden binnen de gemeentelijke organisatie.

Inzet van sleutelpersonen

Asielstatushouders komen allerlei uitdagingen tegen wanneer zij net in Nederland zijn. De verschillen in taal, systemen en gebruiken kunnen een obstakel vormen. Om een goede brug te slaan tussen de statushouder, gemeente en diverse andere instanties, willen we in gaan zetten op een team van sleutelpersonen. Sleutelpersonen zijn zelf migrant of vluchteling. Zij spreken de taal, hebben het vertrouwen binnen de eigen gemeenschap en weten hoe het is om in Nederland een nieuw leven op te bouwen. Vanuit deze achtergrond kunnen zij een brugfunctie vervullen. In het onderzoek van Verwey-Jonker (2020) naar de inzet van sleutelpersonen wordt geconstateerd dat zij diverse rollen aannemen; vertaler, verbinder, voorlichter, activeerder, vertrouwenspersoon, adviseur en voorbeeldfunctie. We willen starten met een divers team van sleutelpersonen (die zelf nog het inburgeringstraject volgen) en minimaal richting taalniveau B1 gaan. De sleutelpersonen worden onderdeel van team inburgering. Het is daarbij van belang dat er enkele randvoorwaarden worden ingericht zoals: het positioneren van de sleutelpersonen, bieden van intervisie, en een heldere aansturing vanuit de organisatie. We gaan samen met de re-integratieketen onderzoeken of we dit kunnen vormgeven conform leerwerktraject. Een sleutelpersoon blijft maximaal zes maanden met één mogelijke verlenging van zes maanden verbonden aan de gemeente Maastricht. Uit onderzoek blijkt dat zowel de asielstatushouders als hulp- en dienstverlenende organisaties baat hebben bij de inzet van sleutelpersonen. Sleutelpersonen gaan een belangrijke en verbindende rol spelen in het werk van inburgeringsconsulenten. We leren van de ervaringsdeskundigheid die zij meenemen. Voor de sleutelpersoon is de ervaring binnen de gemeente een goede opstap richting arbeid of scholing. Vanaf de start betrekken we Podium24 om de vervolgstap op het gebied van arbeid te kunnen maken.

Activeringsprogramma Z-route

Mee kunnen doen in onze samenleving en het leren kennen van de stad en haar omgeving is nodig om te kunnen integreren. Voor de deelnemers in de Z-route zijn we momenteel samen met Maastricht Sport, Kaleidoscoop, VISTA-college en een consulent inburgering een activeringsprogramma aan het uitwerken. Het voornemen is om een pilot te starten in september 2024. In dit activeringsprogramma komt een groep deelnemers gedurende 10 weken voor 4 uur per week samen. Er worden activiteiten aangeboden rondom sport, cultuur en participatie waarbij er tevens aandacht is voor taal. Een sleutelpersoon wordt het vaste gezicht van deze groepen, is aanwezig tijdens activiteiten, onderhoudt het contact met de deelnemers en met de consulenten inburgering. We zorgen op deze manier bij start van de inburgering voor 40 uur aan participatie waarbij inburgeraars ook kunnen ontdekken wat hen aanspreekt. Zo creëren we voor consulenten een start om het inburgeringstraject verder vorm te geven.

Samenvatting acties - participeren in de samenleving	Uitvoering	Financiering
We verstevigen de samenwerking tussen Meedoenbalie en consulenten inburgering om te zorgen voor een doorlopende lijn op het gebied van participatie.	Consulenten inburgering i.s.m. casemanager COA.	Binnen reguliere taken medewerkers.
We breiden de capaciteit voor begeleiding naar participatie- en arbeidsmogelijkheden uit waardoor statushouders actiever begeleid kunnen worden.	Consulenten participatieplaatsen en teammanager Werk & Participatie.	Bestaand budget re-integratie + €35.000 tijdelijk extra inzet SPUK inburgering
Het aantal participatiemogelijkheden wordt verder in kaart gebracht en uitgebreid. We kijken ook naar interne opties.	Consulent participatieplaatsen i.s.m. beleid inburgering.	Binnen reguliere taken medewerkers. €15.000 tijdelijk extra inzet SPUK inburgering.
We brengen re-integratiepartners in positie om de vervolgstap richting betaald werk te maken.	Consulenten inburgering i.s.m. beleid inburgering en sociale zekerheid.	Binnen reguliere taken medewerkers.
We gaan inzetten op een team sleutelpersonen die een brug slaan tussen asielstatushouders, gemeente en ketenpartners. We gaan hier een leerwerktraject voor ontwikkelen.	Beleid inburgering, teammanager Werk & Participatie mogelijk i.s.m. re-integratiepartners.	Waar mogelijk binnen bestaand budget.
We ontwikkelen het activeringsprogramma in de Z-route en starten in september 2024.	Beleid inburgering/cultuur/sport, consulent inburgering, consulent sport en consulent cultuur.	Budget Sport en Cultuur € 22.000 p.j. vanuit extra budget SPUK inburgering
Minimaal jaarlijks worden de ingezette acties met de betrokken partijen geëvalueerd.	Beleid inburgering.	

5. Actielijn 3: betaalde arbeidsplek

Het is belangrijk in te zetten op arbeidsparticipatie en arbeidsmarktkansen voor asielstatushouders. De gemeente heeft een regierol in het begeleiden van inburgeraars naar betaald werk. Echter blijft de deelname aan de arbeidsmarkt door asielstatushouders vanwege diverse redenen achter bij de rest van de beroepsbevolking. Terwijl betaald werk een positief effect op de sociaaleconomische status, het welbevinden en het effect op de volgende generaties. Daarnaast draagt het ook bij aan het draagvlak in de samenleving (Ministerie SZW, 2023). In dit hoofdstuk beschrijven we welke stappen we gaan zetten om inburgeraars sneller en duurzaam aan het werk te krijgen. We sluiten aan op de bestaande re-integratieketen en netwerken.

Verspil geen potentieel

We willen toewerken naar een inclusieve arbeidsmarkt waarbij er aangesloten wordt op het potentieel, de kennis en ervaringen die iemand met zich mee brengt. Op deze manier willen we een duurzame uitstroom naar betaald werk realiseren zodat inburgeraars zelf in hun inkomsten kunnen gaan voorzien. Volgens Open Embassy is één van de voorwaarden voor een goede inburgering dat er wordt gezocht naar geschikte en duurzame banen boven snelle plaatsingen (banen onder iemands niveau). Op de lange termijn werken snelle plaatsingen niet. Er is geen match tussen waardoor inburgeraars sneller terugstromen in de uitkering. Daarbij wordt de kans om op niveau werk te vinden steeds kleiner. Het advies is om actief andere werkgeversnetwerken aan te spreken die willen en kunnen omgaan met diversiteit (Van Kesteren, 2021). Het is in samenwerking met de hoofdaanbieders in de re-integratieketen (MTB/Annex/Podium24) en het Werkcentrum Zuid-Limburg belangrijk om goed te kijken naar wat het potentieel van een asielstatushouder is en binnen welk bedrijf dit tot zijn recht komt. Er dient daarin oog te zijn voor een reële arbeidswens. Van Podium24 wordt verwacht dat zij binnen drie maanden een geschikte arbeidsplek kunnen vinden. We monitoren deze afspraak nauwlettend en zullen samen met Podium24 eventuele knelpunten in kaart brengen. Daarnaast willen we korte lijnen creëren tussen de Meedoenbalie van het COA en de consultants inburgering zodat asielstatushouders die gedurende het verblijf in het azc bemiddeld willen worden naar werk, hierin ondersteund worden.

Inzet re-integratievoorzieningen

Uit de praktijk blijkt dat veel asielstatushouders, zodra ze gehuisvest zijn en er eventueel een gezinshereniging heeft plaatsgevonden, gemotiveerd zijn om het leven in Nederland te gaan vormgeven. Inburgeraars willen aan de slag met (een tussenstap naar) betaald werk. Het is belangrijk om dit moment van motivatie vast te pakken. De huidige arbeidsmarkt biedt kansen, echter merken we dat er sprake is van koudwatervrees bij het in dienst nemen van asielstatushouders. De hoofdreden die genoemd wordt is het nog niet beheersen van de Nederlandse taal. Daarnaast gaat het vaak mis in de communicatie, verwachtingen en/of beelden van asielstatushouders die leven bij werkgevers (Merkens, 2020).

Vanuit de Participatiewet is er een palet aan re-integratievoorzieningen die ingezet kunnen worden om de stap naar betaald werk te verkleinen. We gaan ervoor zorgen dat werkgevers beter op de hoogte zijn van mogelijkheden zoals jobcoaching, loonwaardesubsidie, de inzet van Harrie-cursussen (Harrie is de ideale personificatie van een collega-werknemer die begeleiding biedt op de werkvloer) etc. We willen samen met de re-integratieketen en de bestaande netwerken (o.a. binnen het team centrummanagement, economie en cultuur, maatschappelijke ontwikkeling) bekijken hoe we de bekendheid van deze mogelijkheden onder werkgevers, ook intern, kunnen vergroten. Denk aan een informatiebijeenkomst of handreiking. We beogen op deze manier het aantal arbeidsplekken te vergroten en werkgevers uit verschillende sectoren aan elkaar te verbinden. Het zou mooi zijn om met de verschillende sectoren gezamenlijk de ondersteuning van asielstatushouders op de werkvloer vorm te geven. Podium24 en het Werkcentrum Zuid-Limburg staan aan de lat om werkgevers te informeren over regelgeving en in te zetten trajecten. Daarbij is het van belang dat we zowel consultants als de medewerkers binnen de re-integratieketen goed blijven informeren over re-integratiemogelijkheden.

Leerwerktrajecten

Het aanbieden van een opleiding via een leerwerktraject, liefst met baangarantie, is een goede mogelijkheid om toe te werken naar bestaanszekerheid. Momenteel zijn er al enkele leerwerktrajecten waar asielstatushouders aan deel kunnen nemen. Denk aan het leerwerktraject van Medtronic (Kerkrade) of het leerwerktraject "In de zorg, uit de zorg" (Sittard). Het ontwikkelen van leerwerktrajecten is belegd bij externe werkgevers. Het vergroten en ontwikkelen van het aanbod aan leerwerktrajecten bij werkgevers die aandacht hebben voor de Nederlandse taal biedt kansen. Zij

dragen tevens bij aan een inclusieve arbeidsmarkt. We denken aan sectoren zoals: kinderopvang, zorg (waaronder ook hulp in het huishouden), techniek en horeca.

Aansluiting Focusteam

Asielstatushouders waarvan wordt verwacht dat zij binnen één jaar bemiddeld kunnen worden naar betaald werk, worden aangemeld voor ondersteuning van het Focusteam. Het Focusteam bestaat uit consulenten werk van de gemeente Maastricht en zijn deels werkzaam in het Werkcentrum Zuid-Limburg. Momenteel is er nog onvoldoende expertise over inburgering aanwezig in het Focusteam. Gevolg is dat er bij bemiddeling naar werk onvoldoende rekening gehouden wordt met de inburgeringsverplichtingen die behaald moeten worden en er over en weer verkeerde verwachtingen ontstaan. We gaan zorgen voor een stevige samenwerking tussen de consulenten inburgering en het Focusteam zodat asielstatushouders duurzaam bemiddeld kunnen worden richting de arbeidsmarkt.

Universitair Asiel Fonds

Voor hoogopgeleide inburgeringsplichtigen hebben we in 2023 het convenant met UAF, Stichting Universitair Asiel Fonds, verlengd tot 2026. Bij verwijzing van de consulent inburgering bieden zij begeleiding aan inburgeraars bij het vinden van een baan of werkervaringsplek die aansluit bij de ervaring en kennis die iemand meeneemt uit het land van herkomst. Daarbij ondersteunt het UAF ook bij de tussenstappen die genomen moeten worden om passend werk te vinden. Denk aan: advies over de taalondersteuning, oriëntatie op een studie die past bij de vooropleiding en ambities, en/of de inzet van een mentor die zijn ervaringen en netwerk deelt met de inburgeraar (Stichting UAF, 2023).

Startkwalificatie voor jongeren

Gemeenten hebben een wettelijke verplichting om jongeren te ondersteunen bij het behalen van een startkwalificatie. Een startkwalificatie is een mbo2, havo- of vwo-diploma. Het behalen van een startkwalificatie vergroot de kansen op de arbeidsmarkt. We zien dat jongeren die gevlucht zijn vaak de middelbare school of een vervolgopleiding hebben moeten onderbreken. Zij hebben nog geen startkwalificatie en vallen daarmee onder de groep voortijdig schoolverlaters. De consulent voortijdig schoolverlaten, ook bekend als doorstroomcoach, benadert jongeren tot en met 23 jaar actief. Hierbij is er tevens nauw contact met de betrokken onderwijspartijen. Gezamenlijk wordt er toegewerkt naar het behalen van een startkwalificatie. Hiermee worden de kansen op duurzame uitstroom op de arbeidsmarkt vergroot en werken we aan een bestaanszekere toekomst. Naar alle waarschijnlijkheid gaat de leeftijdsgrens voor betrokkenheid van de doorstroomcoach vanaf 2025 verschoven worden naar 27 jaar. Ondanks dat er geen specifieke acties op dit gebied nodig zijn, beschrijven we dit onderdeel voor de volledigheid wel in dit uitvoeringsprogramma.

Samenvatting acties – betaalde arbeidsplek	Uitvoering	Financiering
We zorgen voor duurzame uitstroom naar werk door aan te sluiten op het potentieel van de asielstatushouders. Er wordt actief gezocht naar nieuwe werkgevers.	Beleid Sociale Zekerheid, beleid inburgering, Podium24.	Bestaand budget re-integratie en reguliere taken medewerkers.
We sturen en monitoren onze re-integratiepartners actief aan op deze werkwijze.	Beleid Sociale Zekerheid en beleid inburgering.	Binnen reguliere taken medewerkers.
We bieden statushouders die in het azc verblijven de mogelijkheid om al bemiddeld te worden naar betaald werk.	COA, consulent inburgering, Podium24.	Bestaand budget re-integratie.
We blijven consulenten, ketenpartners en werkgevers actief informeren over de mogelijkheden rondom re-integratievoorzieningen om te zorgen voor de juiste ondersteuning op de werkvloer. .	Beleid Sociale Zekerheid.	Binnen reguliere taken medewerkers.
We onderzoeken de mogelijkheden om leerwerktrajecten waar aandacht is voor taalontwikkeling uit te breiden.	Beleid Sociale Zekerheid, beleid inburgering, re-integratiepartners.	Waar mogelijk binnen bestaand budget re-integratie.
We realiseren een goede samenwerking tussen team inburgering en het Focusteam.	Teammanager Werk & Participatie, beleid Sociale Zekerheid	Binnen reguliere taken medewerkers.
Jaarlijks volgt een evaluatie met UAF en waar mogelijk wordt het convenant opnieuw verlengd vanaf 2026.	Beleid Sociale Zekerheid en beleid inburgering.	Bestaand budget re-integratie.
Minimaal jaarlijks worden de ingezette acties met de betrokken partijen geëvalueerd.	Beleid inburgering.	

6. Belangrijke aandachtspunten

In bovenstaande hoofdstukken wordt er beschreven welke acties we gaan uitvoeren om inburgeraars een duaal traject te kunnen laten volgen. In dit laatste hoofdstuk schenken we aandacht aan drie punten die belangrijk zijn om in acht te nemen bij het verbeteren van de inburgering. We willen ook binnen deze aandachtspunten acties uitzetten.

Psychische klachten

Ten eerste is het belangrijk vroegtijdig aandacht te hebben voor psychische klachten. Vluchtelingen kunnen last hebben van normale reacties op oorlogs- en geweldservaringen. Echter blijft er een verhoogd risico op psychische klachten of een posttraumatische stressstoornis (PTSS). Naar schatting krijgt 13% tot 25% te maken met een psychische aandoening. Daarnaast komen ook lichamelijke klachten zoals diabetes, chronische pijnklachten en infectieziekten vaker voor (Pharos, 2022). Het is van belang om oog te hebben voor de specifieke klachten die deze mensen mogelijk met zich mee dragen. Als onderdeel van het uitvoeringsprogramma willen we inzetten op het implementeren van de Protect-vragenlijst als taak van de inburgeringsconsulent. Deze vragenlijst, bestaande uit 10 vragen, is een valide en betrouwbaar hulpmiddel die niet-medische professionals in staat stelt psychische klachten bij vluchtelingen te signaleren (Pharos, 2018). Het signaleren en preventief inspelen op psychische klachten kan moeilijkheden of uitval tijdens het inburgeringstraject voorkomen. Het is belangrijk dat we consulenten trainen in het bespreekbaar maken van psychische klachten. Daarnaast is het van belang dat we een overzicht creëren van de verschillende interventies waar, afhankelijk van de uitkomst van de vragenlijst, naar doorverwezen kan worden. We denken aan regulier aanbod vanuit de huisarts of specialistische ggz. Daarnaast kunnen we onderzoeken of het haalbaar is om (preventieve) interventies in te kopen. Een voorbeeld is de onderbouwde groepsinterventie: “Mind-Spring”. De interventie bestaat uit psycho-educatie voor en door vluchtelingen die psychische klachten voorkomt of vermindert (ARC, 2024).

Kinderopvang

Ten tweede behoeft het thema kinderopvang aandacht. De inzet van kinderopvang is een belangrijke randvoorwaarde voor (alleenstaande) ouders met kinderen. Gemeenten zijn vanuit de Wet inburgering niet verplicht om kinderopvang te organiseren, echter door het ontbreken van kinderopvang ontstaan er voor deze ouders obstakels bij het voldoen aan de inburgeringsverplichting (VNG, juni 2022). Ouders die een inburgeringscursus volgen kunnen gebruik maken van kinderopvangtoeslag. Consulenten en VluchtelingenWerk attenderen ouders op de mogelijkheid van opvang, echter is er momenteel geen partij die structureel ondersteunt bij het organiseren van kinderopvang. Daarnaast zijn de wachtlijsten in de kinderopvang problematisch. Dit probleem wordt zowel landelijk als in onze eigen uitvoering geconstateerd. Met het VISTA-college proberen we voor deze ouders roosterwisselingen te voorkomen zodat de opvang beter te organiseren is, echter zal dit niet het volledige probleem verhelpen. Onderdeel van het uitvoeringsprogramma zou kunnen zijn dat we vanuit de gemeente, in samenwerking met onze partners, onderzoeken of we kinderopvang voor inburgeringsplichtigen kunnen organiseren. Daarnaast zal in ieder geval duidelijk belegd moeten worden welke partij de randvoorwaarden eromheen regelt (denk aan de aanmelding bij een opvang en aanvragen/muteren kinderopvangtoeslag).

Vrouwelijke inburgeraars

Tot slot is er reden om extra aandacht te besteden aan de vrouwelijke inburgeraars die als asielstatushouder naar Nederland komen. Vrouwen zijn vaak nareizigers en gaan rechtstreeks bij hun partner wonen. Zij zijn bij aankomst in Nederland aangewezen op hun partner. Vrouwen zijn de eerste vijf jaar voor hun verblijfsvergunning afhankelijk van hun partner. Daarnaast kent de partner beter de weg in Nederland en begrijpt deze mogelijk beter de taal. Financieel wordt ook afhankelijkheid geconstateerd. We weten dat de (arbeids)participatie van vrouwen achterblijft ten opzichte van de mannen. Dit kan in relatie tot integratie en participatie zorgen voor een kwetsbare positie van de vrouw, zeker als er geen sprake is van enige vorm van (arbeids)participatie. Het is belangrijk om hier gedurende het inburgeringstraject oog voor te hebben. Deze constatering en de handreiking van Asmoredjo, & De Gruijter (2021) biedt ten aanzien van vrouwelijke inburgeraars enkele waardevolle

aanknopingspunten. Deze zijn enerzijds gericht op het leven en werken in Nederland en de rol die vrouwen buiten het gezin kunnen hebben. Anderzijds op enkele praktische belemmeringen die participatie in de weg staan (onder andere kinderopvang). We willen onderzoeken welke ruimte er is om deze aanknopingspunten, zoals een introductieprogramma voor vrouwen, empowermenttraining of inzet van een vrouwelijke sleutelpersoon, te implementeren.

Samenvatting acties belangrijke aandachtspunten	Uitvoering	Financiering
De Protect-vragenlijst wordt geïmplementeerd in de werkwijze van team inburgering.	Beleid inburgering en medewerker vakmanschap.	Binnen reguliere taken medewerkers.
Consulenten worden getraind in het bespreekbaar maken van psychische klachten bij asielstatushouders.	Consulenten inburgering.	€ 10.000 extra inzet SPUK inburgering.
De bestaande interventies ten aanzien van psychische klachten worden verder in kaart gebracht. Waar nodig onderzoeken we of dit aanbod uitgebreid moet worden.	Beleid inburgering i.s.m. beleid maatschappelijke ontwikkeling.	€ 12.000 extra inzet SPUK inburgering.
We willen onderzoeken wat er ten aanzien van kinderopvang mogelijk is voor asielstatushouders waar dit belemmert om de inburgeringsverplichtingen na te komen.	Beleid inburgering, beleid jeugd & onderwijs, mogelijk diverse externe partners.	Nader te onderzoeken
Ten aanzien van de positie van de vrouwelijke inburgeraars willen we onderzoeken welke aanknopingspunten uit de handreiking van het Verwey-Jonker instituut geïmplementeerd kunnen worden om deze positie te versterken.	Afhankelijk van acties wordt dit nader bepaald.	Nader te onderzoeken

7. Borgen, monitoren, evalueren en financiering

In dit uitvoeringsprogramma worden verschillende concrete acties benoemd. De ambitie is om deze binnen de komende vier jaar te realiseren, gelijk aan de looptijd van het beleidskader “van Opvang tot Integratie”. De nieuwe Wet Inburgering 2021 wordt gezien als een lerend stelsel. Veranderende wetgeving of inzichten kunnen ervoor zorgen dat er wijzigingen moeten worden aangebracht in de beschreven acties. Jaarlijks worden de acties in het uitvoeringsprogramma geëvalueerd. Waar nodig wordt het tijdpad aangepast.

Formatie

De instroom van asielstatushouders fluctueert. Het is belangrijk goed beeld te hebben bij het aantal asielstatushouders die moeten inburgeren en of dit overeenkomt met de vraag naar personele inzet. Jaarlijks wordt bekeken of een herijking van de personele inzet nodig is.

Prioritering

Het uitvoeringsprogramma heeft een looptijd van vier jaar. We hebben een groot aantal acties die we willen realiseren. De prioriteit komt in eerste instantie te liggen bij het ontwikkelen van participatiemogelijkheden binnen de Z-Route. Dit is van belang omdat we inburgeraars in staat moeten kunnen stellen om de wettelijke 800 uur participatie te volbrengen.

Kwantitatieve evaluatie

Om de integratie van nieuwkomers beter te volgen en waar mogelijk bij te sturen, ligt er de ambitie om op alle terreinen binnen het beleidskader van Opvang tot Integratie gegevens te verzamelen in een dashboard. We beginnen met de gegevensverzameling binnen de actielijnen zoals benoemd in dit uitvoeringsprogramma. We hebben hier in samenwerking met de afdeling bedrijfsvoering een start in gemaakt aangezien er momenteel ontwikkelingen gaande zijn op het gebied van business intelligence. De kwantitatieve gegevens kunnen we veelal uit onze eigen gemeentelijke systemen halen. De indicatoren die terugkomen in dit dashboard komen overeen met het “Framework: Indicatoren van Integratie”. Dit raamwerk is ontwikkeld in het Verenigd Koninkrijk en wordt ook in Nederland door Open Embassy gebruikt als aanvulling op het ontwikkelen van strategieën rondom integratie. Beleidsmedewerkers gebruiken het framework om de resultaten van interventies te meten (Ndofor-Tah et al., 2019).

Kwalitatieve evaluatie:

Consulenten inburgering, de betrokken teammanager en de contactpersonen bij externe samenwerkingspartners zijn de eerste aanspreekpunten om na te gaan hoe het inzetten van de acties uit dit uitvoeringsprogramma verloopt. Vanuit het uitvoeringsoverleg met consulenten worden signalen besproken, evenals tijdens de kwartaalgesprekken met externen. Acties uit het uitvoeringsprogramma zullen met regelmaat terugkeren ter evaluatie zodat er waar nodig tijdig kan worden bijgesteld. Daarnaast willen we bij inburgeraars zelf ophalen hoe de inburgering verloopt en of de ingezette acties de gewenste resultaten opleveren. In de kwalitatieve gegevensverzameling zal er rekening gehouden moeten worden met cultuur- en communicatieverschillen om ervoor te zorgen dat we meten wat we voor ogen hebben. Voor het opzetten van de kwalitatieve gegevensverzameling willen we samenwerking zoeken met Open Embassy aangezien zij hier ervaring in hebben. Daarnaast wordt er een InburgeRaad in het leven geroepen. De InburgeRaad is een klankbordgroep van inburgeraars die bij voorkeur verbleven in het azc Maastricht, zijn gehuisvest in Maastricht-Heuvelland en het inburgeringsproces in Maastricht-Heuvelland (hebben) doorlopen.

Tweemaal gaan we een evaluatierapportage aanleveren. Eén op de helft van de looptijd van het uitvoeringsprogramma. De ander na afloop van het uitvoeringsprogramma.

Financiering

Voor de bekostiging voor het aanbieden van inburgeringsvoorzieningen uit de wet inburgering ontvangen we een specifieke uitkering (SPUK). Elk jaar stelt het ministerie van SZW per gemeente de hoogte van deze SPUK vast. Dit bedrag is gebaseerd op een prognose. In mei van het daaropvolgende jaar wordt de definitieve SPUK vastgesteld. Zo nodig vindt er daarna een nabetaling of een terugvordering plaats

Het definitieve bedrag is gebaseerd op het aantal asielstatushouders in de gemeente op 31 december van het betreffende jaar. Asielstatushouders die nog in een AZC verblijven, tellen niet mee.

- Gezinsmigranten en overige migranten tellen 1 keer mee voor de SPUK. Dit is in het 1e jaar van hun inburgering.
- Asielstatushouders tellen alleen mee als zij huisvesting hebben gekregen in de gemeente. Dit moet blijken uit een uitstroommelding van het COA of uit een inschrijving in de BRP. De asielstatushouder telt vervolgens 3 jaar achter elkaar mee voor de SPUK.

De definitieve beschikking wordt bepaald aan de hand van daadwerkelijke aantallen. Om inzichtelijk te maken hoeveel bestedingsruimte er binnen de spuk inburgering 2021 is hebben we daarom gekeken naar de gemiddelde bedragen per asielstatushouder die het Rijk hanteert en de gemiddelde kosten per asielstatushouder.

Inkomsten en uitgaven SPUK per asielstatushouder:

In 2024 hanteert het rijk de volgende bedragen per asielstatushouder:

Inkomsten per asielstatushouder	
Prijs/gewicht ¹ per asielstatushouder jaar t	€ 8.870,51
Prijs/gewicht ¹ per asielstatushouder jaar t-1	€ 4.491,54
Prijs/gewicht ¹ per asielstatushouder jaar t-2	€ 1.122,89
Totale prijs per asielstatushouder voor 3 jaar	€ 14.484,94

Per asielstatushouder ontvangt de gemeente voor een driejarig inburgeringstraject € 14.484,94-. Omdat de verdeling van de middelen over deze 3 jaar niet gelijkloopt met de uitgaven van de gemeente per jaar kiezen we ervoor om de financiën inzichtelijk te maken per traject.

Kosten per asielstatushouder/traject	
B1/Z-route (leerroute)	€ 9.500,00
Maatschappelijke begeleiding	€ 2092,00
Nazorg	€ 440,00
Participatieverklaring (PVT)	€ 220,00
Totale uitgaven per asielstatushouder	€ 12.252,00

Beschikbaar budget SPUK inburgering ten behoeve van acties uitvoeringsprogramma

Beschikbaar budget per asielstatushouder/traject	
Totale inkomsten per asielstatushouder	€ 14.484,94
Totale uitgaven per asielstatushouder	€ 12.252,00
Resultaat	€ 2.232,94

Per asielstatushouder houden we €2.232,94 over, op het gehele traject van 3 jaar. Enkel asielstatushouders die gekoppeld zijn aan de gemeente Maastricht en gehuisvest zijn tellen mee voor de SPUK.

Voor 2024 gaan we daarom uit van de asielstatushouders die op dit moment gehuisvest zijn in Maastricht. Dit zijn er 134.

Dit betekent dat er in totaal $134 * € 2.232,94 = € 299.213,96$ budget beschikbaar is voor extra investeringen. Dit budget moet verdeeld worden over 3 jaar wat betekent dat er gemiddeld **€ 99.737** beschikbaar is per jaar in 2024, 2025 en 2026.

Inzet beschikbare middelen SPUK voor uitvoeringsprogramma

De middelen die extra beschikbaar zijn uit de SPUK inburgering zetten we op de volgende manier in voor de actiepunten uit dit uitvoeringsprogramma.

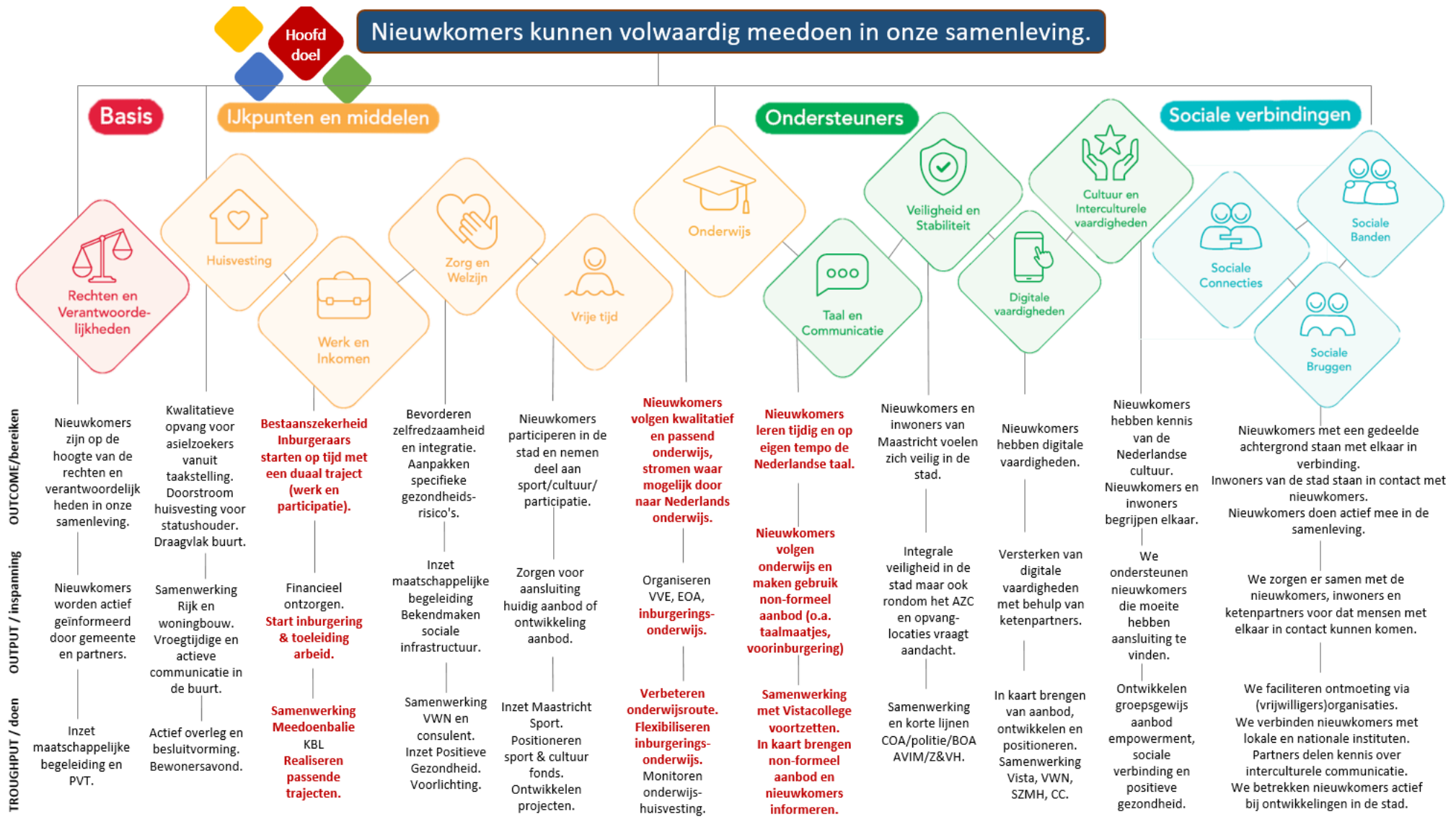
Actielijn	Inzet	Extra middelen SPUK inburgering
Participatie	Activeringsprogramma in de Z-route	Inzet van budget Sport en Cultuur plus € 22.000 extra SPUK inburgering
Participatie	Inzet extra capaciteit voor begeleiding naar participatie- en arbeidsmogelijkheden	€ 50.000
Aandachtspunt	Psychische klachten	€ 22.000
Borging	InburgeRaad à 6 personen	€ 5.000
		Totaal: € 99.000

Uitvoeringskosten

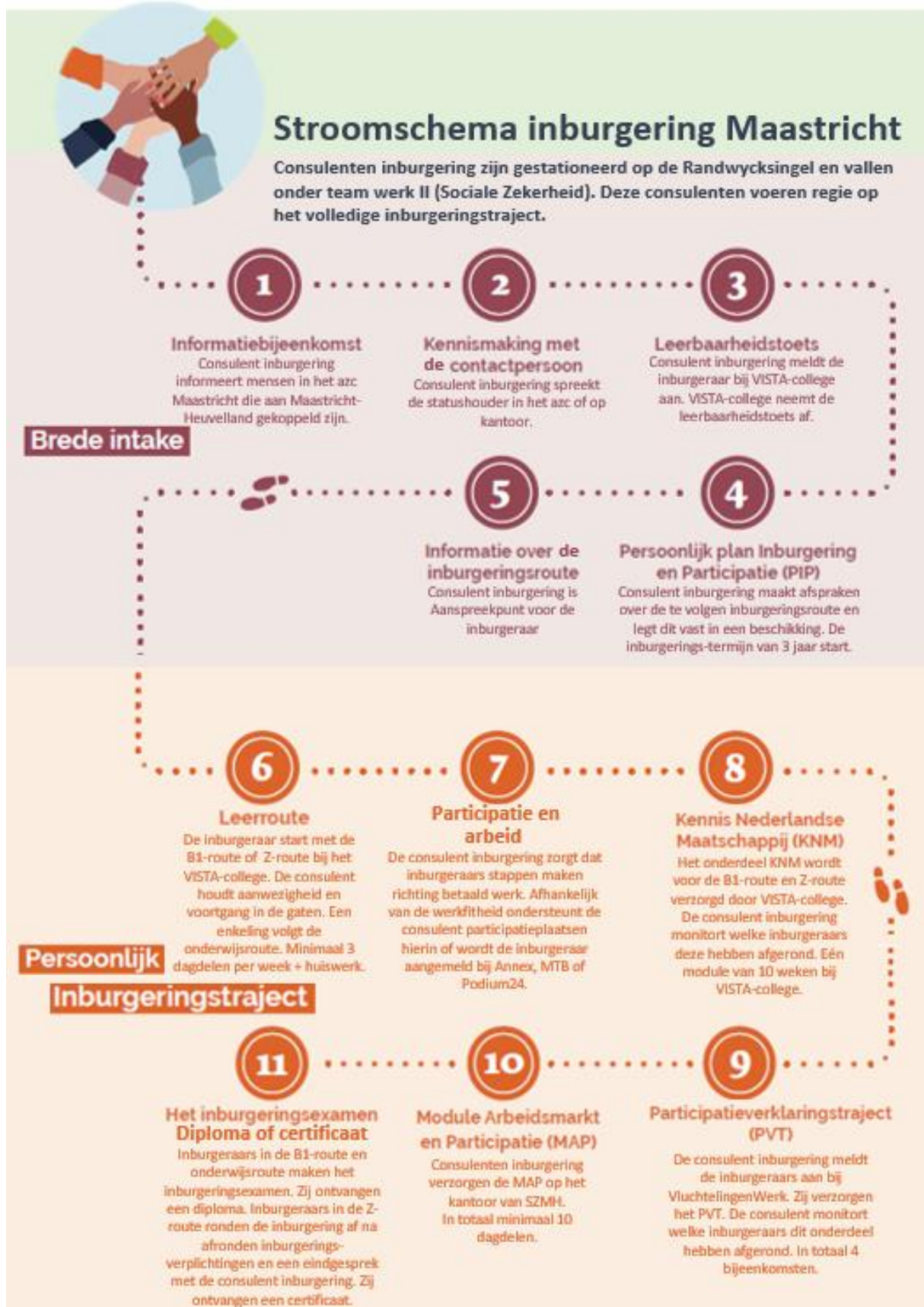
Naast de SPUK krijgen we voor financiering van de uitvoering van de wet inburgering 2021 middelen via het gemeentefonds. Hiervan wordt de personele inzet van de uitvoering van SZMH en de tijdelijke beleidsmedewerker inburgering bekostigd. We voeren de wet inburgering 2021 uit voor de Maastricht-Heuvelland gemeenten (exclusief Eijsden-Margraten). De uitvoeringskosten zijn op basis van de afgesproken verdeelsleutel verdeeld, zijnde 67,23% voor de gemeente Maastricht. De kosten voor beleidsondersteuning (obv OIK 10) komen volledig ten koste van de gemeente Maastricht, daar deze functie geen regionale functie betreft. In de tabel zijn de bedragen voor Maastricht opgenomen.

Uitvoeringskosten inburgering	2024	2025	2026	2027
Kosten totale basisformatie (7,17 fte,)	€ 380.219	€ 380.219	€ 380.219	€ 380.219
Kosten tijdelijke extra inzet 2024 en 2025	€ 107.340	€ 107.340	-	-
Kosten tijdelijke extra inzet beleidsmedewerker inburgering	€ 88.454	€ 66.341	-	-
Totale kosten	€ 576.013	€ 553.900	€ 380.219	€ 380.219
Totaal uitvoeringsmiddelen Inburgering (obv begroting) - 570610905	€ 645.205	€ 549.087	€ 549.087	€ 549.087

Samenvatting acties – borgen, monitoren, evalueren en financiering	Uitvoering	Financiering
We herijken jaarlijks de personele inzet.	Teammanager Werk & Participatie.	Bestaand budget inburgering.
We gaan verder met het ontwikkelen van een dashboard om impact gedreven te kunnen werken.	Bedrijfsvoering, Teammanager Werk & Participatie, beleid inburgering.	Bestaand budget sociaal.
Er wordt een InburgeRaad als klankbordgroep gestart zodat we kunnen leren van asielstatushouders die het inburgeringstraject (hebben) doorlopen.	Beleid inburgering.	€ 5.000 extra middelen SPUK inburgering

Bijlage 2 Stroomschema inburgeringstraject

Bijlage 3:

Tijdelijk uitvoeringsprogramma taal en participatie in de Wet inburgering 2021

Actielijn 1: leren van de Nederlandse taal	2024				2025				2026				2027			
Acties:	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
We gaan asielstatushouders gekoppeld aan de gemeente Maastricht actief aansporen aan de voorinburgering deel te nemen en deze af te ronden.																
Gemeente en het COA spelen gezamenlijk actief in op de resultaten van het onderzoek gericht op deelname van de voorinburgering.																
We creëren een doorlopende leerlijn op het gebied van taal en starten de inburgering waar mogelijk tijdens het verblijf in het azc.																
We sturen ten aanzien van inburgeringsonderwijs bij het VISTA-college op zo min mogelijk roosterwijzigingen en het aanbieden van avondonderwijs.																
Aanbesteding onderwijsroute (huidige aanbesteding verloopt 31 juli 2024).																
Aanbesteding B1-route en Z-route (huidige aanbestedingen verlopen 31 december 2025).																
We brengen taalrijke initiatieven in de stad verder in kaart en breiden uit waar nodig. Consulenten verwijzen actief naar deze initiatieven.																
Minimaal jaarlijks worden de ingezette acties met de betrokken partijen geëvalueerd.																

Actielijn 2: participatie in de samenleving	2024				2025				2026				2027			
Acties:	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
We verstevigen de samenwerking tussen Meedoenbalie en consulenten om te zorgen voor een doorlopende lijn op het gebied van participatie.																
Consulenten participatieplaatsen krijgen een actievere rol in de bemiddeling van statushouders naar participatiemogelijkheden. De consulent inburgering blijft regie behouden.																
Het aantal participatiemogelijkheden wordt verder in kaart gebracht en uitgebreid. We kijken ook naar interne opties.																
We brengen re-integratiepartners in positie om de vervolgstap richting betaald werk te maken.																
We gaan inzetten op een team sleutelpersonen die een brug slaan tussen asielstatushouders, gemeente en ketenpartners. We gaan hier een leerwerktraject voor ontwikkelen.																
We gaan inzetten op sleutelpersonen die een brug slaan tussen asielstatushouders, gemeente en ketenpartners.																
We ontwikkelen het activeringsprogramma in de Z-route en starten in september 2024.																
Minimaal jaarlijks worden de ingezette acties met de betrokken partijen geëvalueerd.																

Actielijn 3: betaald werk	2024				2025				2026				2027			
Acties:	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
We zorgen voor duurzame uitstroom naar werk door aan te sluiten op het potentieel. Er wordt actief gezocht naar nieuwe werkgevers.																
We sturen en monitoren onze re-integratiepartners actief aan op deze werkwijze.																
We bieden statushouders die in het azc verblijven de mogelijkheid om al bemiddeld te worden naar betaald werk.																
We blijven consultants, ketenpartners en werkgevers actief informeren over de mogelijkheden rondom re-integratievoorzieningen.																
We onderzoeken de mogelijkheden om leerwerktrajecten waar aandacht is voor taalontwikkeling uit te breiden.																
We realiseren een goede samenwerking tussen team inburgering en het Focusteam.																
Jaarlijks volgt een evaluatie met UAF en waar mogelijk wordt het convenant opnieuw verlengd vanaf 2026.																
Minimaal jaarlijks worden de ingezette acties met de betrokken partijen geëvalueerd																

Borgen, monitoren, evalueren en financiering	2024				2025				2026				2027			
Acties:	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
We herijken jaarlijks de personele inzet																
We gaan verder met het ontwikkelen van een dashboard zodat we beter impact gedreven kunnen werken.																
Er wordt een InburgeRaad als klankbordgroep gestart zodat we kunnen leren van asielstatushouders die het inburgeringstraject (hebben) doorlopen.																

Belangrijke aandachtspunten	2024				2025				2026				2027			
Acties:	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
De Protect-vragenlijst wordt geïmplementeerd in de werkwijze van team inburgering.																
Consultanten worden getraind in het bespreekbaar maken van psychische klachten bij asielstatushouders.																
De bestaande interventies ten aanzien van psychische klachten worden verder in kaart gebracht. Waar nodig onderzoeken we of dit aanbod uitgebreid moet worden.																
We willen onderzoeken wat er ten aanzien van kinderopvang mogelijk is voor asielstatushouders waar dit belemmert om de inburgeringsverplichtingen na te komen.																
Ten aanzien van de positie van de vrouwelijke inburgeraars willen we onderzoeken welke aanknopingspunten uit de handreiking van het Verwey-Jonker instituut geïmplementeerd kunnen worden om deze positie te versterken.																

* Afhankelijk van de omvang van de actie wordt er bij nadere uitvoering een implementatieplan opgesteld.